

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 9 februar 1939

God. X • Broj 6.

Sa Sokolstvom, znači: sa narodom!

Na godišnjoj skupštini najstarijeg sokolskog društva u predratnoj Srbiji, društva Beograd-Matica, održao je njegov starešina, zaslužni sokolski radnik i ratnik, general Andra Petrović, značajan govor, u kome je — pošto je istakao ponos društva, što je za svoje starešine imalo tolika svetla imena našeg nacionalnog života i nauke, — smatrao potrebitim da podvuče učestvovanje beogradske studentske omladine u ovogodišnjoj sokolskoj proslavi Praznika Ujedinjenja, pa je pri tom kazao:

«Prvog decembra bio je prvi slučaj da se manifestuje jedinstvo gledanja na naše nacionalne svetinje i nacionalno jedinstvo, od Sokola, nacionalno-kulturnih organizacija i akademske omladine. Prvi put je tada naša Sokolana videla tako ogroman broj akademske omladine. Naša želja je, da to ne bude poslednji put, već da se akademska omladina približi sokolskom radu, po ugledu na predratnu generaciju».

Vojnik i Soko ovde su pogodili pravi put, — ponos zbog svetlih imena prošlosti, spojen sa verom u svetla imena budućnosti, bez kojih bi prošlost utrnila! A ko da nam dade ta svetla imena budućnosti, te buduće starešine i voditelje, te buduće nacionalne i naučne radnike, ako li ne studentska omladina? I gde da nadete boljih indicija da će tako biti, ako li ne u nastojanju da se ta omladina privuče sokolskom radu, da se njena impulzivnost i težnja za slobodom i za napretkom povedu u konstruktivnom pravcu; te da se njenim traženjima za socijalnom pravdom izide u susret na taj način, što će joj se pokazati, da je i Sokolstvo pobornik socijalnog napretka, te da je ono već u svojoj osnovi nacionalno, demokratsko i slobodarsko?

Nisu, međutim, reči brata Petrovića jedine koje su pale u tom smeru. I »Sokolski Glasnik« je, odmah nakon proslave Prvog decembra, na uvodnom mestu objavio članak »Studentska omladina, u sokolske redove!«, u kome je podvukao istu misao; a Sokolska župa Beograd je, vodena istim ciljem, zaključila nedavno da povede akciju među studentima beogradskog univerziteta, pa je izabrala i naročiti odbor za to. A i Savez Sokola K. J., rešavajući nedavno o molbi Odbora studentskih ekonomskih organizacija, i dodelivši mu novčanu pomoć, uputio je tom odboru pismo, u kome je, pored pripravnosti da uvek u granicama mogućnosti pritekne u pomoć studentskoj omladini, podvukao misao da i studentska omladina treba da bude prvi pomagač Sokolstvu u njegovom rodoljubivom, telovežbačkom, prosvetnom i socijalnom radu, i u njegovim nastojanjima da pomogne najširim slojevima naroda.

Nalazi se i sada lep broj studentske omladine u sokolskim redovima, ali ni izdaleka takav koliko bi trebalo. Tako smo nedavno primili jedno pismo od Udruženja studenata telesnog vaspitanja u Beogradu, u kome se kaže da je cilj toga društva, da od studentske omladine stvori pionire telesnog vaspitanja. Vrlo dobro! Ali svako pionirstvo pretpostavlja neki teren, na kome treba da se oživotvori; a gde ima šireg terena zato, nego li Sokolstvo? Pravo pionirstvo je uvek pionirstvo u narodu; i studenti koji hoće zaista da budu pioniri telesnog vaspitanja, ne samo u malenom krugu svojih kolega ili gradske mladeži, već i u golemom krugu seljaka i radnika, mogu dođuše da imaju i svoje vlastito udruženje, ali treba da su u prvom redu aktivni u Sokolstvu.

Prilikom proslave Prvog decembra, stupajući u ogromnom broju zajedno sa Sokolima, studenti su najviše podvlačili poklik: »Studenti s narodom!« U tom pokliku je čitav program, ne samo idejni nego i radni. Studenstvo, kao prvi stepen intelektualaca, treba da se već za rana navikne na to, da zaista živi i radi sa narodom i da je sa njime u što prisnijem dodiru, i zbog sebe i zbog naroda! Inače će se, kad dospiju do gotovih ljudi, osetiti bez korena u narodu; a narod će biti prepušten lažnim intelektualcima, kojima je cilj da šičare u njemu, pa će izgubiti posvema veru prema inteligenciji.

Parola »s narodom« pretstavlja međutim već od početka i sokolski poziv; pa je Sokolstvo, kao ni jedno naše udruženje, uspelo da se nade, ne samo figurativno i u duhu sa narodom, već i na terenu, u svagdašnjem radu i borbi, i u svim tegobama i potrebama. O tome mogu studenti da se ubede, ako prouče rad naših seoskih sokolskih četa, kao i rad Petrove Petoljetnice, bez obzira na ostale grane sokolske delatnosti, koje sve zadiru u najšire narodne slojeve. I zato, — ko hoće zaista sa narodom, ne samo idejno i u duhu, već i u svagdašnjem radu i dodiru, koji je prožet prisnim poverenjem i koji jedini može da donese ploda, — taj ne može to da postigne pravilnijim, direktivnijim i uspešnijim putem, nego li time da stupi u Sokolstvo.

Drugim rečima: »Studenstvo s narodom«, znači: Studenstvo sa Sokolstvom!

SOKOLSKI JUBILARCI

Brat J. Pipenbaher 70-godišnjak

Dana 14 februara navršice sedamdesetu godinu života jedan od najuglednijih sokolskih radnika u Jugoslaviji, brat Dr. Josip Pipenbaher, umirovljeni direktor gimnazije i starešina Sokolske župe Ljubljana.

Brat Dr. Pipenbaher rođen je u Marješki, na Dravskom Polju, a gimnaziju je studirao u Mariboru i u Ljubljani, gde se već u najmlađim danima pokazala kod njega jaka nacionalna svest i slobodouman duh. Bio je sin siromašnih roditelja, ali je

bio odličan đak i sa retkom istrajnošću je svladao sve neprilike i dovršio univerzitetne nauke u Beču. Čim je g. 1895, kao mladi nastavnik, nastupio službu na gimnaziji u Ljubljani, odmah je stupio u Soko, gde je postao jedan od najmarljivijih vežbača i najzanosnijih radnika na sokolskom prosvetnom polju. Već svojim prvim dolaskom u sokolske redove, brat Pipenbaher je osvojio simpatije sve ljubljanske braće i čitave nacionalne javnosti, svojim izrazitim i odlučnim stavom, svojom vedrinom i agilnošću i svojim rodoljubljem. Sokolska vežbaonica postala mu je drugim stanom, tako da je još do pred par godina, ma da u odmakloj dobi, redovito dolazio u sokolanu i vežbao; a i danas, kao 70-godišnjak, redovito vežba barem jedan sat u svome stanu.

Takav valjani i zanosni brat bio je predodređen da igra važnu ulogu u sokolskim redovima. Kada je g. 1909 ustanovljena Sokolska župa Ljubljana I, brat Pipenbaher je bio izabran za podstarešinu, a samo godinu dana docnije, na drugoj glavnoj skupštini ljubljanske župe, izabran je za njenog starešinu, pa je na tom mestu ostao do g. 1914.

Za vreme rata je brat Pipenbaher, i pored toga što više nije bio tako mlad, mobilizovan, da na taj način bude kažnjen za svoj nacionalni rad, pa se tek g. 1919 vratio u Ljubljana. Kada je g. 1929 ustanovljen Soko Kraljevine Jugoslavije, brat Pipenbaher je izabran za starešinu župe Ljubljana, pa to mesto pokriva i danas, voljen i poštovan od sve sokolske braće, ne samo u Ljub-

Sokolstvo i selo

Retki su ljudi, koji dolaze u selo sa namerom, da ga poprave, unaprede i pokažu prstom na sve ono, što je rdavo, nazadno i za selo i seljaka, nekorisno. Sokolstvo je jedino, koje u tom pravcu čini izuzetak. Ono ulazi u selo, ali ne iz nekog ličnog, sebičnog razloga i interesa, već iskreno, bratski i požrtvovno, da pomože, izleći, podigne, vaspita i osnaži gde god je to potrebno i moguće.

Poznato je, da su danas beznačajnost, bezidejnost, nesmisao u svakom pravcu, nemoralnost i raspojasnost opšte, svakodnevnice pojave u svetu pa i kod nas. Sokolstvo naprotiv ima za cilj dobar, koristan, napredan i konstruktivan rad u narodu. Ono podiže moral i veru u ideale, Istinu i Pravdu, goni raspojasanost, leči krizu duha i duše; selo i seljaka orijentiše i pokazuje im put za bolju i srećniju budućnost.

U današnjem dobu opšte nezahvalnosti ljudi tuku po hlebu koji ih hrani. Preziru, omalovažavaju i potcenjuju selo i seljaka, koji su stub države, zemlje i naroda. Imaju oči, a ne vide, da selo i seljak ceo svet hrane i oda zla brane. Selo i seljak skoro mogu bez svakoga, ali bez njih ne bi mogao niko, ni živeti ni opstati. Uzalud bi bili svi milioni dinara — jer se novac ne može jesti — kad seljak ne bi dao hleba. Sokolstvo je to, koje ide i hoće da selu i seljaku podigne rang, ukaže na njegovu pravu vrednost i neophodnost. Ono skida koprenu sa očiju mnogih i mnogih slepaca, koji nisu hteli ni umeli videti, da selo i seljak nisu ono, što se je o njima, kroz vekove, pogrešno mislilo. Sokolstvo ispravlja greške i selu i seljaku daje dostojno mesto, koje oni s pravom zaslužuju.

U društvu su se zacarile apatija, ravnodušnost, opšta zamorenost i besidnost. Ljudi pored svih znanja, visoke naobrazbe i velikog bogatstva danas, više nego ikada ranije, namiču sebi kopopac na vrat. Sokolstvo

ljani i Sloveniji, nego i čitavoj Jugoslaviji.

Ne samo u Sokolstvu, nego i u svom nastavničkom pozivu, brat Pipenbaher je znao uvek odlučno da izvrši svoju nacionalnu i čovečansku dužnost. Ako je ljubljanska gimnazija, čiji je direktor bio, dala našoj javnosti toliko odličnih nacionalnih radnika, to je u velikoj meri zaslug brata Pipenbachera, jer se pod njegovim vođstvom na toj školi gajio uvek duh narodnosti i slobode. Kada je pre rata austrijska policija progonila njegove dake, zbog nacionalnih tendencija, brat Pipenbaher se uvek zalagao za rodoljubivu omladinu, pa je zbog toga dobivao iz Beča ukore. Ali brat Pipenbaher nije popuštao. U profesorskim, kao i u sokolskim redovima, važio je uvek za karakternog čoveka, kome je lično poštenje i nacionalni ponos iznad svega.

Sokolstvo može zaista da se ponosi što u svojoj sredini ima takvu braću, kao što je starešina Pipenbaher, pa se od srca veseli njegovom jubileju, želeći mu, da još dugo pozivi za primer mladim naraštajima i na korist Sokolstva i jugoslovenstva.

to vidi i javno žigoše kao malodušnost i kobnu zasićenost, nemanje vere, nade i poleta, što su prauzroci mnogobrojnim samoubistvima. Ono kao primer pokazuje na selo i seljaka, čiji je karakter tvrdi od granita, a vrline jače i svetlije od sunca, koje život daje. Sokolstvo sa tim skida, sa sela i seljaka, debeo pokrivač, od kojega se nisu mogle videti ni zapaziti njihove dobre i svetle strane niti oceniti njihova važna uloga u životu narodnom i državnom, prilikom zanačavanja istrošenih društvenih redova.

Nepobitna je istina, da do sela i seljaka dolaze najgore knjige, najbrutalnije reči, najlošiji primeri, najveće laži, obmane, zablude i sujeverje. Sokolstvo zauzima drugi, suprotan stav, i bori se protiv zla, koje u propašćava naš narod. Ono selu i seljaku nudi najbolju i najkorisniju knjigu, obraća mu se s najlepšom i najiskrenijom rečju, pokazuje mu najsvetlije primere i istinu, razbija obmane, zablude i sujeverje. Upućuje ga u stvaran, realan život. Otvora mu oči i uči ga da stvari posmatra svestrano i onakve kakve jesu, a ne kako mu ih lažni proroci i provokatori predstavljaju.

Selo i seljaka iskorišćuje svako. Ne biraju se sretstva, puti i načini. Sokolstvo se svim silama trudi, da ovo zlo iskoreni. Ono otvara oči seljaku, odgaja ga za borbu protiv raznih mahnacija varoških zeleniša, koji, kao i svaki drugi gotovani, žive na tudem račun.

Neracionalno obrađivanje i iskorišćavanje svoje zemlje veoma šteti seljaka. Sokolstvo je i u tom pravcu mnogo uspelo i uspeva, i ako ne u onoj i onolikoj meri, koliko bi potreba zahtevala. Razna predavanja iz oblasti poljoprivrede dobro dolaze seljaku, kome su mnoge stvari još uvek nepoznate i nejasne. Ali to je široko polje rada, za koje bi trebale čitave vojske poslenika, sa kojima Sokolstvo u dovoljnom broju ne raspolaze. Kada bi nadležni stupili sa Sokolstvom u tesnu saradnju, imali bi bolje i veće rezultate, nego što samostalno rade.

Iz ovih nekoliko primera vidi se, koliko Sokolstvo u selo unosi svetlosti, života, smisla i borbenosti. Ono vrši jednu uzvišenu ulogu narodnog preporodaja, zbog čega i toliko neprijateljstva protiv njega. Znaju mračnjaci, zeleniši i pokvareni ljudi da se u mutnoj vodi riba lovi. Ako se seljak prosveti i unapredi, onda neće imati koga da eksploatišu i da zavode. Ali svaka borba protiv ideala je uzaludna. Istina i Pravda uvek pobeđuju. Sokolska misao, rad i ideja trijumfuju nad mrakom i paklom. Zbog toga selo i seljak ne trebaju da čekaju, već da obručke prigrle Sokolstvo i sa njim povedu zajedničku borbu za svoje oslobođenje i unapređenje. Tamo je njihov put. Tamo je njihov spas.

Stanko O. Stanković

NAŠE OZNAKE

Sokolska značka i njeno značenje

Treba da je nosimo svi, ali je malo nas nosi. Teško je pogoditi pravi uzrok ovoj pojavi i naći opravdanje za onu braću i sestre koje srećemo bez značke. Da li je to nemar — jer postoji obavezno nošenje znaka, — da li nekakvo ustezanje i neka vrsta ženiranja, ne može se reći. A čulo se još i to, kako je znak dosta velik, pa nije lep i ne odgovara estetskim merilima. Sve ovo ne bi smelo ni trebalo da bude razlog ni za jednog Sokola, da ga opravda za neispunjavanje i ove, tako male i lake dužnosti.

Lična subjektivna gledanja na ono što je usvojeno kao opšte obavezno, za sve članstvo i celu organizaciju, ne smeju ni u kom slučaju da imaju uticaja na vršenje dužnosti. I ova sitnica, možda najsitnija, otkriva očigledno jedan nesklad toga pojedinca sa organizacijom, kojoj on treba da pripada celim svojim bićem, telom i dušom. **Nenošenje znaka, usvojenog kao simbol organizacije, pokazuje izvesno izdvajanje pojedinca od opšte zajednice.** Svima ostalima značka je lepa i ukusna, a samo tome pojedincu nije. Znači da on u neku ruku stoji iznad te ostale braće, da on nije ono što su oni, i da su u ovom pitanju njegova lična ocena i njegovo mišljenje pretežniji od opšte ocene. Takvim stavom nesumnjivo se pokazuje da pojedinac nije potpuno odan celini, a to je protivno osnovnom načelu sokolskom, koje se tako često čuje u našim vežbaonicama, na raznim sastancima i u drugim govorima. Svaki takav brat ili sestra treba da se upita: šta je pojedinac prema celini? Možda bi se moglo postaviti i pitanje, da li oni ne misle da su nešto drugo, a ne ono što i ostala braća i sestre, koji nose znak? U svakom slučaju, to odvajanje na one što nose znak, i na one što ga ne nose, nije zdrava pojava, kada svi zajedno pripadaju jednoj istoj organizaciji i čine čvrstu i kompaktnu zajednicu, koja predstavlja jednu celinu.

O ovome bi trebalo svakako ozbiljno razmišljati. Sa vaspitnog gledišta ovo je važna stvar, i ako mala i nazatna na prvi pogled. Jer, kada se ne vrše ma-

le i lake dužnosti, koje ne zahtevaju nikakav napor ni žrtvu, kako se može očekivati vršenje onih težih i većih, skopčanih sa trudom i žrtvama?

Ima među našim članstvom svakako jedan broj — veći ili manji — koji još nije razumeo i shvatio pravo značenje sokolske značke, pa i o tome treba nešto reći.

Sokolski znak je jedna vrsta odlikovanja, koje treba svi da nosimo, da se vidi da pripadamo organizaciji sa tako važnim i velikim ciljem. Pripadati jednoj velikoj narodnoj organizaciji, koja širi ljubav i bratstvo, razvija i ojačava nacionalnu svest, radi na moralnom i telesnom usavršavanju, ne praveći nikakve razlike ni u zvanju ni u zanimanju, primajući u svoju sredinu i sirote i bogate, — treba kod svakoga pripadnika da izazove **izvestan ponos!** Svaki treba da ima osećaj radosti što je i on, ma kako mali saradnik na ovom tako važnom i značajnom poslu; što je dragovoljno primio na sebe dužnosti, koje zahtevaju i jače napore i izvesne žrtve. Osećaj, da se nešto radi i žrtvuje za druge, za zajednicu, za opšti cilj, svakako je redak i plemeniti osećaj. Pored svojih svakodnevnih poslova i briga, posvetiti izvesno vreme i trud za drugoga, znači biti nešto viši, ili bar bolji, nego onaj što gleda samo sebe. Za to, nošenje znaka ne treba nikog da ženira.

Sama pak značka, bez obzira na njenu spoljnu stranu i oblik, ipak je simbol sokolski. Ona, kao što se i na njoj samoj vidi, predstavlja sokola na straži. **Biti na straži, znači vršiti jednu od najtežih i najvažnijih dužnosti.** Bditi uvek na sve strane i nad svim. Biti budan u svako doba. Biti gotov svakog trenutka za borbu, u odbrani svoje domovine i svega onoga što je časno i pošteno, istinito i pravedno. Paziti na neprijatelje naroda, unutra i spolja. Motriti na sve što se događa i zbiva u životu naroda, i biti spreman na sve! To je stražar nacije, a naš znak to označava i poziva svakog pripadnika.

Pored toga, treba stražariti i nad samim sobom. Bditi nad svojim dobrim osobinama, da ne oslabe i ne zakržljaju. Paziti

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Dne 3 februara, na dan pogubljenja trojice Sokola-heroja, održan je na starom pravoslavnom groblju u Sarajevu pomen Vidovdanskim Herojima: Veljku Čubriloviću, Mišku Jovanoviću i Danilu Iliću. Pomen je priredjen zajednički po Dobrotvornoj Zadrugi Srkinja i po sarajevskim Sokolima, a prisustvovali su predstavnicima svih sarajevskih nacionalnih društava i građanstvo. Na grobu je na dirljiv način evocirao uspomenu na velike pokojnike br. Božo Ružička, načelnik Sokolske župe. Posle njega je mala Jovica Lukan-Siljak recitala »Baladu« od Alekse Šantića.

I Štrosmajerov dan, je proslavljen u Sarajevu na dostojan način. Pred punom salom Sokola, brat Hajrudin Čurić je održao predavanje o životu i radu velikog biskupa.

Na sednici Uprave župe Beograd, a na predlog br. dr. Stefanovića, rešavano je o **akciji među studentima beogradskog univerziteta**, pa je obrazovan odbor u kojem su braća dr. Građević, Stefanović, Sinobad, Čolović, Živković i Štefan.

Župski prosvetni tečaj održaće se ove godine za vreme uskrsnjeg raspusta, a trajeće 5 dana.

Pokroviteljstvo II Sokolskog bala primio je i ove godine brat Vlada Ilić, predsednik Gradskog poglavarstva i starešina Sokola XI. Bal će se održati u svima prostorijama Sokolskog doma Kralja Aleksandra I.

Sokolsko društvo Zagreb I, priredilo je vrlo uspešno sveslovensko veče na Štrosmajerov dan, na kome su održali rodoljubive govore i predavanja župni podstarešina Josip Rišlavy i univerzitetski profesor, Dr. Fran Tučan. U umetničkom programu učestvovali su g-d-a Orlova i gg. Staša Pitner, Griff i Pinter. Dalje su učestvovali u programu bugarski studenti; čehoslovačko društvo, srpsko pevačko društvo i muzika društva Sokola I. — Akademiji su prisustvo-

vali najugledniji zagrebački građani, tako da je ovo veče imalo naročit moralni uspeh.

Sokolsko društvo Petrovaradin, priredilo je svečanu akademiju na Štrosmajerov dan, pa se na osobit način odužilo uspomeni velikog jugoslovenskog apoštola, koji je jedan deo svoje mladosti proveo baš u Petrovaradinu. Upravitelj Štrosmajerove škole i starešina Sokola, brat Vlada Višošević, održao je vrlo uspešno predavanje o Štrosmajerovom radu i životu, a članovi su izveli igrokaz, »U oči Štrosmajerovog dana«, od A. Marjanovića. Dečiji hor Sokola otpjevao je niz pesama, a zatim su izvedene razne ritmičke i simboličke vežbe. Akademija je bila brojno posećena, pa su na njoj primećeni naročito, izaslanik g. Bana, g. Bagatelj, izaslanik komandanta armije, general Lepetić, izaslanik Dakovačkog biskupa Akšamovića, župnik Zabarović; zatim izaslanici župe Novi Sad, sa starešinom Pavlasom na čelu itd.

Sokolska župa Tuzla održala je sednicu zbora društvenih načelnika i načelnica, pa je između ostalog zaključila, da se ni jedna jedinica neće moći koristiti povlasticom skraćenog roka u vojsci za svoje članove, ako se uredno ne vode prozivnici i ne dostavljaju mesečni izveštaji. Zaključeno je dalje, da se održi župsko takmičenje u mesecu julu i da se učestvuje na sletu u Ljubljani. Održaće se tečajevi za čete i društva u mesecu februaru, kao i dva desetodnevna tečaja za proste grane u avgustu. Za načelnika župe izabran je brat Osman Tufegdžić.

Sokolsko društvo Slunj priredilo je vrlo uspešno proslavu Sv. Save i Štrosmajera, sa predavanjem starešine brata Dušana Vitasa i sa obilnim programom, u kome su se istakli svi otseci društva, a naročito muški i ženski naraštaj. Priredba je bila odlično posećena.

Sokolsko društvo Varaždin priredilo je, u nedelji štampe, malu izložbu sokolske štampe, a brat Nikola Bosanac održao je uspešno predavanje o **važnosti sokolske štampe**, tako da se na licu mesta prijavilo 20 novih pretplatnika za sokolske listove i prodato je 24 komada kalendara »Sokolska Njiva«.

Sokolsko društvo Duga Resa otvorilo je 2 februara u svom domu

Dura Brzaković

Pregled istorije Srpskog sokola u Sarajevu

U razvoju predratnog »Srpskog sokola« u Sarajevu postojale su, uglavnom, dve faze:

1) od osnivanja »Srpskog gimnastičkog društva Dušan Silni« do promene imena u »Srpski soko« (1905—1909);

2) od promene imena do zabrane rada (1909—1914).

Ja ću pokušati da, na osnovu materijala koji sam našao u arhivi Sokolske župe Sarajevu i dobivenih podataka, prikažem njegov rad i da, na taj način, prinesem skroman prikaz istoriji sokolstva.

I

»Srpsko gimnastičko društvo Dušan Silni« u Sarajevu, kako se vidi na društvenom pečatu, utemeljeno je 1905 godine. Pravila mu je odobrila Zemaljska vlada u Sarajevu, pod brojem 198.207/I 05, od 20(7) januara 1906, s primedbom »da je ovo društvo kontrolni nadzor oblasti istopodvrženo, kako i ostala društva u Bosni i Hercegovini«. Da bi se bolje razumelo delovanje ovoga društva, izneću nekoliko odlomaka iz njegovih pravila:

§ 2 — Cilj se postizava:

1) Tjelesnim vježbama u odjeljenjima;

2) Negovanjem raznih grana tjelesnoga vježbanja, kao što su: gimnastičke igre, mačevanje, plivanje, jahanje, strijeljanje itd.;

3) Zajedničkim izletima i sastancima;

4) Priredivanjem javnih vježaba, predavanja itd. Ako se pojedini članovi društveni slože u klub, u okviru ovoga društva, da njeguju posebnu granu gimnastike, smije ih odbor u tome po mogućstvu potpomagati i materijalno i moralno. Imovina takvoga kluba služi u prvom redu za postizavanje cilja samoga kluba.

§ 4 — U društvo može stupiti, osim daka javnih zavoda, svaki Srbin i Srkinja, pripadnik Bosne i Hercegovine, ili Austro-Ugarske monarhije, a inozemac, ako ima stalno boravište u ovim zemljama, — te ko je navršio 18 godinu života i nije bio sudski kažnjen radi djela učinjena iz koristoljublja ili protiv morala.

Na koncu su još dolazili ovi paragrafi:

§ 56 — Društvena godina počnje na Đurđev dan.

§ 57 — Službeni je jezik srpski s pismom ćirilicom.

§ 58 — Društvena su obilježja:

a) društveno odijelo;

b) društveni znak sa srpskom narodnom trobojnicom i natpisom »Dušan Silni« u Sarajevu 1905 god.;

v) pečat s natpisom: Srpsko gimnastičko društvo »Dušan Silni« u Sarajevu 1905 god.;

g) društvene isprave;

d) društvene povelje.

§ 61 — U slučaju prestanka društva, sva njegova imovina prelazi u ruke srpsko-pravosl. crkv.-školskog odbora u Sarajevu, koji će njome upravljati kao amanetom, sve dok se, ne osnuje novo srpsko gimnastičko društvo u Sarajevu. Ako se takva društvo ne osnuje za 10 godina, sva imovina ostaje pomenutoj opštini na raspolaganje, tako da cilj na koji se ima upotrijebiti odredi glavna skupština srpsko-pravosl. crkveno-školske opštine.

*

Najveću zaslugu za osnivanje ovoga društva, čije ime nosi i obeležje, ima br. Dimitrije Matejić, učitelj gimnastike na sarajev-

1) Ovaj je natpis vredio sve do promene imena u »Srpski soko« u Sarajevu, 1909 godine.

2) Posle promene imena na pečatu je stajalo: »Srpsko gimnastičko društvo Srpski soko u Sarajevu«.

skoj gimnaziji, inače prvi učitelj-vođa (načelnik) tog društva, koji je tu funkciju najsavešnije vršio sve do rata (umro 1926 g. u svom rodnom mestu, Vel. Bečkerek—Petrogradu). Prva skupština ovoga društva bila je g. 21-I-1906. Prvi starešina je br. dr. Milan Jojkić, koji je tu dužnost također najsavešnije vršio, sve do maja 1908 g. On je i svojim ideološkim radom, kao i aktivnim učestvovanjem u vežbaonici, znatno doprineo da je »Dušan Silni« već u prvom početku uhvatio najdublji koren. Iz zapisnika I i II odborske sednice (I sednica je održana 13 maja 1906 g.) vidi se da su osnivanje društva brzojavno pozdravili »Dušan Silni« iz Beograda i »Obilić« iz Mostara, na čemu im se odbor zahvalio. Odbor je, posle odobrenja pravila, vodio računa o redovnim društvenim potrebama: o kućnom redu, odelu (čije se pitanje dosta dugo potezalo), vežbanju, trobojnicama (lentama) za odbor i dr. Na odborskim sednicama u 1906 g. sudeluju braća: dr. Jojkić, Mihailo Pičeta (tajnik), Aleksa Stjepanović, Dimitrije Matejić, Savo Radonić, Risto Nikolinović, Jovan Stanić i Simo Jovanović. U ovoj godini primljen je u odbor i Andrija Dukić. Iz zapisnika II odborske sednice od 21 septembra 1906 g. vidi se da je br. Simo Jovanović izradio dve len-

te za odbor, koje su usvojene. Čas-

o društvenu knjižnicu, pa je tom prilikom brat Lačen održao predavanje o biskupu Štrosmajeru, a brat Kraus o važnosti sokolske štampe. Ovoj priredbi prisustvovalo je oko 200 članova i građana, kao i velik broj naraštajaca, pod vođstvom sestre, načelnice Blašković.

*

Sokolsko društvo Valjevo je sa uspehom proslavilo Štrosmajerov dan, na kome je sestra Zorka Vasiljević održala predavanje »Štrosmajer i Jugoslovenstvo«.

*

Sokolsko društvo Novi Sad održalo je u sredi 8 o. m. u velikoj dvorani Spomen doma predavanje Stojana Radovića, sudije o značenju i zadacima sokolske štampe. Posle predavanja prikazalo je društvo Fruška Gora film o Plitvičkim jezerima i film o Jadranu.

*

Sokolsko društvo I »Stadion« u Subotici, otvorilo je 1 februara novu čitaonicu, koja je pristupačna i onima koji nisu sokoli, ako se pokoravaju kućnom redu. Društvo na Stadionu je preduzelo da, u okviru SPP, izvede radove na parkiranju najzdravijeg dela Subotice i moli sve prijatelje da njegovoj čitaonici daruju što veći broj knjiga.

*

Sokolsko društvo Betina priredilo je nedavno akademiju trezvenosti koja je imala vrlo obilat program, ispunjen korisnim predavanjima i recitacijama. Za tu priredbu treba naročito zahvaliti naraštajcima i mladom članstvu, koje pod vođstvom marljivih prednjaka, uvodi nov duh agilnosti u naše društvo.

*

Sokolsko društvo Zenica zaključilo je da pokrene akciju za podizanje doma, pa ima nade da će akcija brzo uspeti, pošto društvo već poseduje zemljište za dom i ima lepo uređeno letnje vežbaliste.

*

Sokolsko društvo u Molu zaključilo je da svake nedelje priređuje popularna posela sa igrankom, za članove i ostale seljake u dvorani Sokolane, da na taj način odvrati mladež od posećivanja kafana. Prva posela su vrlo lepo uspele.

*

U Slovenjgradcu je polagalo 12 članova ove godine prednjačke ispite, pa su te ispite položili braća: J. Verner, N. Zancer, P. Planinšek, M. Hribovnik, A. Počivavšek, R. Udir, J. Ovnik, P. Koren, R. Logar, i sestre H. Grajin, M. Kajzer, i R. Vresonig.

*

vi vežbanja (kijih je bilo 6 nedeljno) održavali su se u Srpskoj školi (današnja Bogoslovija). Na III odborskoj sednici od 2 decembra 1906 g. zaključeno je da društvo naručiti listove »Srpski soko« i »Hrvatski soko« i knjige narodnih igara od V. St. Karadžića i Sretena Pašića. Interesantno je napomenuti da se u sedničkim zapisnicima pojedini članovi odbora titulišu sa »gospodin«. Naziv »brat« i oslovljavanje sa »ti« sretamo tek u zapisniku I odborske sednice od 14 maja 1908 g.

Iz zapisnika IV odborske sednice od 3 januara 1907 g. vidi se da je društvo s uspehom sudelovalo na selu Srpskog pevačkog društva »Sloga«. Na ovoj istoj sednici, na predlog br. Matejića, zaključeno je da se uvede gimnastika u IV razred Srpske osnovne škole »i da se za to opština zamoli«. Sem toga, na predlog tajnika Pičeta, zaključeno je da se zamoli odbor »Obilića« u Mostaru, koji je inače usvojio novije odelo »Dušana Silnog« iz Beograda, »da i oni (tj. članovi »Obilića«) prime ime »Dušana Silnog«. »Obilić« je na ovo odgovorio da će ovaj predlog izneti na svoju glavnu skupštinu. Što se tiče uvođenja gimnastike u IV razr. Srpske osnovne škole, Opština je, kako se vidi iz zapisnika V odborske sednice od 10 aprila 1907 g. u martu 1907 g. dala svoj prista-

Zašto su u opadanju sokolske odore?

Već nekoliko godina imamo postepeno sve manje i manje sokolskih odora. Uzeću kao primer naše društvo, u kome smo pred pet godina imali oko 140 »odoraša«, a danas ih imamo jedva 70! — I da vidite, kakve su te odore! Izbledele, uske, kratkih nogavica, košulje svakakve crvene boje, tako da je čovek na sto muka, kad ima nekakav javni istup. Odore imaju isključivo nešto starija braća, ili po koji mladi, kojemu je neki stariji brat darovao, ili prodao za vrlo jeftinu cenu. Ovo zadnjih nekoliko godina prešao je u članstvo lep broj naraštajaca i ni jedan nije nabavio odoru. A zašto? Zato, što se već nekoliko godina prepričava da će se odora menjati, pa se usled toga svatko ustručava da nabavi novu, pa čak i staru da popravi i uredi. I to je glavni i jedini uzrok što, iz godine u godinu, imamo sve manje i manje sokolskih odora. Prošle sam godine prisustvovala na nekoliko javnih istupa, ne samo u našoj župi već i u drugim, pa sam došao do uverenja, da i u drugim župama i društvima postoji isti uzrok.

Sa prethodnog zbora župskih načelnika povratilo se i naš načelnik, pa nam je doneo nov nacrt kroja, koji je usvojio zbor načelnika. To ima da bude neka vrsta radne odore. Ali ova promena treba da odobri još poslednji »placet« od Glavne godišnje skupštine Saveza. Ne dobije li ga ni ove godine, doći će tek na tapet u idućoj godini, tj. 1940, taman godinu dana pred veliki slet. A to je po mom mišljenju već kasno, i mi ćemo na sletu imati mali broj odoraša i svakojako odevenih.

Pošto i nabavka odora spada u deo SPP, to apelujem da se ovo pitanje još ove godine definitivno reši, da braća koja mogu i imaju namere da nabave odore, znaju na čemu su.

Sibenik

Mr. Ljubomir Montana

Objavljujemo rado članak br. Montana, pa uzimamo priliku da ispravimo neka kriva mišljenja u njemu, koja možda postoje i kod ostale braće, pa tako ometaju vrlo potrebno nabavljanje odora u našim sokolskim jedinicama.

Kroj o kome brat Montana kaže da je bio izrađen na poslednjoj sednici župskih načelnika, nije nikakav svečani kroj, već posve obična »radna odora«, koja treba da služi za izlete u prirodu, za vežbanje, za smu-

nak. Časove gimnastike počeo je s uspehom da održava član odbora Radonić, koji priprema decu za njihovu zabavu u spomen našem neumrlom pjesniku Zmaju Jovanu Jovanoviću. U vremenu, između IV i V odborske sednice, vidi se da je društvo aktivno učestvovalo na zabavi »Prosvete« i »Dobrotvorne« e zadruge Srpkinja. Uspeh je bio neočekivan: »Opšte je mišljenje da je »Dušan Silni« ovom prilikom odnio pobjedu nad svima društvima«. Iz zapisnika V. odborske sednice vidi se, da su od pomagača postali utemeljači: Dr. Vojislav Besarović, Dušan Jeftanović i dr. Kršmanović (poslednje ime olovkom dodato), a novi dobrotvor postao je Diogen Petrović.

II

6 (19) maja 1907 g. održalo je društvo svoju drugu godišnju skupštinu. Tajnim glasanjem izabran je ovaj odbor: starešina dr. Milan Jokić, zamenik starešine Savo Radonić, tajnik Mihailo Pičeta, učitelj Dimitrije Matejić, blagajnik Simo Stanivuković, čuvar Jovo Petrović, odbornici: Ahmed Tatarević, Milan Živković i Vaso Marić, zamenici: Jovo Tomić, Savo Radović i Ranko Mutić, revizori: Dušan Jeftanović, Jovo Popović i Đorđo Stupar. Na ovoj skupštini doneseni su sledeći važniji zaključci: 1) da se za sprave odobri 400 kruna, i to da se najpre

čarski rad i uopšte za Sokole na poslu. Nije to nikakav svečani kroj. Naprotiv, za svečani kroj ne postoji uopšte namera da se menja!

Prema tome, ne postoji nikakva zapreka da braća koja hoće da nabave svečani kroj, za javne nastupe, što pre to učine. Naprotiv, mi delimo potpuno žaljenje brata Montane, što u sokolskim jedinicama ima sve manje članova »odoraša« i slažemo se potpuno s njime, da sva braća koja su iole u mogućnosti treba što pre da nabave sokolsku odoru, naročito obzirom na veliki slet, koji se sprema za godinu 1941, i koji treba da zatekne u sokolskoj odori svakog našeg člana, koji, makar i uz jače odricanje i žrtvu, može do te odore da dođe!

Op. Ur.

ISKLJUČENJA IZ SAVEZA SKJ

Na sednici Izvršnog odbora Saveza Sokola KJ, od 28 i 29 januara o. g. doneta je odluka da se Jaklin Juraj, član sokolskog društva Sušak (župa Sušak), na osnovi presude disciplinskog suda, a po predlogu sokolskog društva i sokolske župe isključi iz Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije zbog povrede § 10 Pravilnika sokolskog društva.

Ova odluka objavljuje se u »Sokolskom Glasniku« u smislu § 39 Pravilnika za disciplinski postupak.

*

Na sednici Izvršnog odbora, od 28 i 29 januara o. g. doneta je odluka da se Prelog Avgust, član sokolske čete Dornava (župa Maribor), na osnovi presude disciplinskog suda, a po predlogu sok. društva Ptuj sokolske župe, isključi iz Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije zbog povrede § 15 Pravila sokolskog društva.

Ova odluka objavljuje se u »Sokolskom Glasniku« u smislu § 39 Pravilnika za disciplinski postupak.

PAŽNJA PRETPLATNICIMA

Umoljavaju se pretplatnici da, prilikom otpreme pretplate, na poledini ček. uplatnice naznače za koji od dva savezna sokolska lista, za »Sokolski Glasnik«, ili za reviju »Soko«, kao i za koje vreme, šalju novac, kao i svaku promenu adrese.

Administracija

saveznih sokolskih listova.

Rad župe Skoplje u idućoj godini

Tehnički rad u župi Skoplje bio je veoma obilat u toku prošle godine. Pored ozbiljnog i smišljenog pripremanja članstva za X svesokolski slet u Pragu, na kome se južnosrbijanska župa pokazala na dostojnoj visini, kako u pogledu discipline, tako i u pogledu svojih vežbačkih osobina, župsko načelstvo, na čelu sa bratom inž. Vojislavom Pajićem i sestrom Jovankom Pajić, nastojalo je da tehnički rad u jedinicama podigne na onaj stepen sokolske snage i vaspitanja, kome je ova župa svagda svesna i oduševljeno težila.

Tečajevi za članice i članove koji su održani u početku prošle jeseni uspešno su u svakom pogledu, o čemu je »Sokolski glasnik« već objavio potrebne podatke. Znatan broj svršenih tečajeva osetiće se na radu pojedinih jedinica, što je vrlo važno s obzirom na oskudicu u tehničkim sokolskim radnicima. Ovih dana održaće se tečaj za vode sokolskih četa, koje se svakim danom množe i pokazuju vidne plodove, ne samo u svom prosvetnom i privrednom radu, nego i u tehničkom, telesnovaspitnom.

Zbor društvenih i četnih načelnika, održan u decembru prošle godine, opširno je pretresao sva pitanja u pogledu tehničkog rada po jedinicama, saslušao temeljan izveštaj župskog načelništva o odlasku članstva ove župe u Prag i doneo zaključke o daljem radu i poboljšanju tehničkog vođstva u jedinicama.

Župsko načelništvo je pristupilo rešenju pitanja o organizovanju hodočašća na Kosovo na Vidovdan ove godine, povodom 550-godišnjice Kosovske bitke, a u saradnji sa susednim bratskim župama, naročito sa cetinjskom. Tako isto je proučilo pitanje o hodočašću na Kajmakčalan, koje će ova župa organizovati u septembru ove godine, a sa učešćem sokolskih predstavničkih grupa iz drugih župa.

Pored župskih utakmica koje se pripremaju za proleće, Načelništvo župe će jednom međudruštvenom priredbom i svečanostu naročito obeležiti 30-godišnjicu našeg nacionalnog sokolovanja u Južnoj Srbiji. Sem Skoplja, i druge će bratske jedinice obeležiti ovaj važan datum.

Napori župskog načelništva urodili bi pravim plodom i u najzabavnijoj jedinici, kad bi nadležni imali više obzira prema potrebama stalnog i dobrog tehničkog vođstva u jedinicama. Premeštanje sokolskih tehničkih radnika, u kojima se na našem Jugu oseća oskudica, nepovoljno se odziva u radu naših jedinica.

Iz slovenskog Sokolstva

SOKOLSTVO U DANAŠNJOJ ČEŠKO-SLOVAČKOJ

Novi prezident Českoslovačke republike, Dr. E. Haha, je prilikom primanja izaslanstva ČOS kazao, sokolskoj delegaciji:

»Uvek sam osećao udiljenje i poštovanje prema Sokolstvu. To je ustanova kakvu nema nikakav drugi narod na svetu.«

MASARYK I SOKOLSTVO

»Sokolsky Vzdelavatel«, organ prosvetnog oteka ČOS, javlja: Približuje se dan 7 marta, koga smo uvek slavili kao rodendan prezidenta osloboditelja, Masaryka. Sokoli će slaviti taj dan i sada, i naročito sada! Mi ćemo zavetu prezidenta Masaryka ostati verni, a verujemo da će prava istina jednom ipak pobediti. Zato vas pozivamo da biste sve spremili za proslavu toga dana i da u svim jedinicama održite predavanje o tome, što Masaryk pretstavlja za nas danas, i što će pretstavljati uvek.

IZMEDU POLJSKOG SOKOLSTVA I ČOS.

Praški listovi javljaju, da je starešina poljskog Sokolstva, pukovnik Arciševski, zatražio od predsedništva ČOS, da mu pošalje popis čehoslovačkih sokolskih jedinica, koje su ostale na teritoriju koji je pripojen Poljskoj, kao i tačan popis imovine tih jedinica. Starešina poljskog Sokolstva je naglasio, da to čini u cilju, da bi kod poljske vlade mogao da se založi za slobodu delovanja češkog Sokolstva na tom teritoriju.

PRASKA TAKMIČENJA ZA OLIMPIJADU

Javljaju iz Praga, da je u nedelju, 5 februara, u Tirševoj vežbaonici održano takmičenje muškog članstva za Olimpijske igre u Helsinku. Nastupili su 32 tkamičara i pokazali su se dobri rezultati: Alojz Hudec iz Vinohradskog Sokola postigao je 57.61 bodova, od 80 ukupnih. Jan Gajdoš, iz Brna, postigao je 57.52, Emanuel Lefler iz Sokola Vinohrady 56.22, Jaroslav Kolinger iz Praga III 55.5, J. Tintera iz Mlade Boleslave 54.42.

ČEHOSLOVAČKO SOKOLSTVO U AMERICI

Američka Češka Obec sokolska pretstavlja najjaču sokolsku organizaciju u Severnoj Americi. Prema poslednjoj statistici broji 102 društva

va i 8.457 članova. Pretsednik američke Obec sokolske je brat Prhl, načelnik je brat Jelinek, a načelnica je Katja Dankova. Na poslednjoj sednici Izvršni odbor je zaključio, da udari obvezatni sokolski porez od 1 dolara na svakog člana, za pomoć izbeglicama u čehoslovačkoj otadžbini. U isto vreme je i slovačka obec sokolska odučila da preduzme sabiranje za slovenske sokole i legionare, koji su nastradali u poslednjim događajima u Čehoslovačkoj. Slovačko Sokolstvo u Americi je vrlo nezadovoljno držanjem slovačke vlade prema Sokolstvu i hoće da pomogne svoju sokolsku braću. Pored te pomoći, češko i slovačko Sokolstvo u Americi je zaključilo, da i na drugi način potpomogne svoju otadžbinu u teškim danima, pa organizuju plasiranje produkata iz Čehoslovačke na američkom tržištu.

Češko Sokolstvo u Americi postoji već dugi niz decenija, tako da je n. pr. češki Soko u Milwaukee slavio pred neko vreme 70-godišnjicu postojanja. I slovačko Sokolstvo u Americi postoji već nekoliko decenija, a obe sokolske unije, češka i slovačka, tvore zajednički Savez česko-slovenskog Sokolstva u Americi. Budući slet ovog saveza trebao bi da bude g. 1941 u Čikagu, u kome živi najveći broj Čeha i Slovaka u Americi.

Da li je Kopernik Poljak ili Nemač?

Nedavno je u varoši Bilgošu, u Poljskoj, održan zanimljiv proces, koji je trebao da utvrdi, da li je čuveni astronom, Nikola Kopernik, bio po narodnosti Poljak ili Nemač. Događilo se, naime, da je udruženje nemačke manjine u Brombergu, u Poljskoj, izdalo dopisne karte sa Kopernikomovom slikom, u kojima se tvrdilo da Kopernik pretstavlja ponos poljskih Nemača, pa su te karte bile od poljskih vlasti zabranjene. Njihov izdavač je na to tužio poljske vlasti sudu. Na procesu, koji se ovih dana vodio, sud je odbio tužbu nemačkog izdavača, sa motivacijom, da poljska javnost smatra kao dokazano, da je Kopernik po poreklu i po narodnosti bio Poljak.

Taj spor potiče već od ranijeg datuma, pa je i prilikom velike pariske izložbe, pre dve godine, u nemačkom paviljonu Kopernik bio izložen kao Nemač, a u poljskom paviljonu kao Poljak, a nemački i poljski listovi su bili povelili oštru polemiku o tome. U našoj javnosti i u našim školama učilo se, međutim uvek, da je Kopernik bio Poljak, pa je i njegovo ime nesumnjivo slovenskog porekla.

nabavi konj i daska sa federima, 2) da se šteti novac za odelo i 3) da se stavi predlog svim srpskim društvima u Bosni i Hercegovini da prime ime »Dušan Silni«.

Novi odbor održao je prvu sednicu 9 maja 1907 g. Na njoj je primljen kućni red koji je sastavio br. Matejić. Poslovni red određuju se da sastave braća (u zapisniku još uvek »gospoda«): Popović, dr. Jokić i dr. Besarović, a nastavni plan: Matejić, Popović i Radonić. Na istoj sednici zaključeno je da članovi upravnog odbora moraju naizmenično držati dežurstvo za vreme vežbanja.

Do sledeće godišnje skupštine društvo je održalo još 5 sednica: 12 juna 1907, 22 avgusta 1907, 14 oktobra 1907, 8 marta 1908 i 3 maja 1908 g. Kao što se vidi, odborske sednice su bile retke. Iz zapisnika ovih sednica vidi se: da je br. Matejić bio određen da ide na slet u Ravanicu, ali je zakasnio; da je napisan nastavni plan; da je društvo zaključilo da se odazove pozivu »Prosvete«, na čijoj će priredbi nastupiti sa 3 tačke: 1) vežbe na vratilu, 2) piramide i 3) mramorne grupe (ako se nade odelo); da se zamenik starešine zahvalio na dužnosti.

Treća godišnja skupština održana je 11 maja 1908 godine. Na njoj je izabran ovaj odbor: starešina Ste-

vo Kaluderčić, zamenik starešine Lazar Kondić, učitelj Dimitrije Matejić, tajnik Mihailo Pičeta, blagajnik Zamfir Skarić, čuvar Jovo Serbedžija, odbornici: Doko Kovačević, Jovo Dunderović i Jovo Petrović, zamenici: Savo Radonić, Ilija Petrović i Stanko Bogojević, revizori: Simo Stanivuković, Jovo Pešut i Vasilj Grdić. Važnijih zaključaka ova skupština nije donela. Usvojen je predlog da se braći d-ru Jokiću, Matejiću i Radoniću izjavi pismena zahvalnost na njihovom radu u društvu. Sem toga, da se neće smatrati članom onaj koji neopravdano izostane od vežbe 3 nedelje; svaki izostanak treba opravdati učitelju ili njegovom zameniku.

Odbor koji je izabran na spomenutoj skupštini održao je u vremenu od 14 maja 1908 do 19 aprila 1909 godine 14 redovnih i 1 vanrednu sednicu. Njegov rad je bio intenzivniji od rada prošlih odbora.

Na prvom odborskoj sednici od 14 maja 1908 g. zaključeno je da se, u pogledu zajedničke terminologije pri komandovanju, odbor pridržava »Pravilnika« za egzercir srpske vojske iz Beograda. Sem toga, doneseni su još ovi važniji zaključci:

a) da se u društvu osnuju sledeće sekcije: 1) za zbor četovoda, 2) za gimnastičke igre, i laku atletiku, 3) za rvanje, 4) za gadanje cilja, 5) ženska sekcija, 6) za mačevanje, 7)

za izlete i 8) za priređivanje zabava. Međutim, kako se vidi iz izveštaja brata Matejića, samo su radile 5, 7 i nešto 8 sekcija.

b) da se svi članovi »Dušana Silnog« u službenom saobraćaju služe sa »ti«, a da zvanični naziv svakom članu bude »brat«.

c) da se onim redovnim članovima »Dušana Silnog« koji redovno pohađaju vežbe (kroz godinu dana) odredi nagrada, koja se ima upotrebiti za nabavku društvenog odelo (tim članovima).

Iz zapisnika druge odborske sednice od 24 maja 1908 g. vidi se, da je odbor odredio po 10 kruna braći Živkoviću Milanu i Kojeviću Danilu da idu na smotru »Dušana Silnog« u Beograd. Na poziv Srpskog crkvenog pevačkog društva »Sloga« iz Sarajeva za osnivanje »Srpskog doma« određeni su da zastupaju društvo na sednici braća Lazar Kondić i Mihailo Pičeta. Dalji rad za ovu ideju prepušten je posebnom odboru.

U vremenu između druge i treće odborske sednice (datuma nisam mogao naći) društvo je priredilo izlet spojen s teferičem blizu »Darive«, na njivi »Koriji«. O tome je u tajničkom izveštaju zabeleženo sledeće:

»Odboru nije bio glavni cilj materijalna korist, nego više moralni uspeh, i da izazove interesovanje kod

našega naroda prema »Dušanu Silnome«. Radi toga su i ulazne cene srazmerno bile male. Poseta je bila vrlo lepa i Odbor je posve zadovoljan bio s te strane. Program je bio prema kratkoći vremena što su ganaši »Dušanovci« na raspolaganju imali, dosta raznolik, a obratila se pažnja i našim čisto narodnim junačkim igrama, kao što (su) bacanje kamena s ramena, utrkivanje itd. Pri svakoj utakmici Odbor je pobediocima davao nagrade. Ove su bile male, jer su i materijalna srestva »Dušana Silnog« slaba bila.

Ovom je prilikom prvi put sudeo i naš novo osnovani tamburaški zbor, koji je svojim sviranjem ispunjavao pojedine tačke gimnastičkog izvajanja, a poslije našoj štovanoj publici svirao razna kola. — Odbor mora konstatovati da mu je žao što taj tamburaški zbor nije i dalje ostao. (Ovaj izveštaj podneo je IV redovnoj godišnjoj skupštini 19 aprila 1909 g. br. Stanko Bogojević, koji je došao za tajnika mesto br. Pičeta), razne troškove.

Pored spomenutog, kako se vidi iz izveštaja br. Matejića, »Dušanovci« su na ovom teferiču izvodili i slobodne vežbe sa željeznim štapovima, vežbe na vratilu i skok sa odbojne daske.

(Nastaviće se)

prof. Hajrudin Čurić

Telesno vaspitanje u svetu

VASPITANJE OMLADINE
U RUMUNJI

Koncem prošle godine bio je objavljen u Rumuniji zakon o organizaciji »Straja Tarii«, kojim je ustanovljena jedinstvena državna organizacija za telesno i moralno vaspitanje rumunske omladine. Na čelu te organizacije nalazi se sam kralj Karol, a u vrhovnom veću nalazi se čitava vlada. Organizacijom upravlja procelništvo, a članovi organizacije jesu čitava rumunska omladina, od 7 do 18 godina; a devojke od 7 do 23 godine; kao i svi stariji rumunski građani, koji se dobrovoljno prijavu. »Straja Tarii« je organizovana vojnički, a sve ostale sportske i slične organizacije, ukoliko još postoje, njoj su podređene.

TELESNO VASPITANJE U FRAN-
ČUSKOJ

Javlja iz Pariza, da se u francuskim gimnastičkim krugovima već u veliko vrše pripreme za učestvovanje na Olimpijskim igrama. Francuski gimnastički krugovi odlučili su da podignu nivo telovežbe u svojoj zemlji, pa su u tom cilju pozvali u Belfort na takmičenje najbolje vežbače gimnastičkog saveza iz Berna.

Francuska vlada poverila je državnu potporu za telesno vaspitanje naroda, od 43 miliona franaka godišnje, na 48 miliona franaka, pa je odlučila da se provede reorganizacija čitavog telesnog i sportovnog vaspitanja u zemlji. Naročita pažnja će se posvetiti predkadrovskom vaspitanju omladine.

JAPAN I TELESNO VASPITANJE

Kao što je poznato, Japan se odredkao priređivanju Olimpijade u godini 1940, ali time nisu nikako bili zadovoljni japanski sportski i gimnastički krugovi, a naročito ne mlada generacija. Iz polemika koje su nastale oko toga, vidi se, da zvanični krugovi idu za reorganizacijom čitavog telesnog vaspitanja, u duhu vojničkom. General Araki je izjavio, da Japan ne želi da gaji telovežbu za to, da bi priređivao takmičenja i zabavljao publiku, već zato što je to državna potreba. Araki je ustanovio u Tokiju Visoku školu za telesno vaspitanje, čiji cilj nije sport kao takav, niti rekorderstvo, već telovežba koja ide za jačanjem celine. Omladina treba da se u prvom redu vaspitava u odbrani zemlje, a vežbači ne treba da rade u lakim cipelama i laganom kroju, već u bojnoj odori. Duh telovežbe mora da odgovara viteškom duhu starih Samuraja. Japanski sport neće da bude plaćeno pozorište, već istinsko odgajanje naroda.

NEMAČKI IZDACI ZA TELESNO
VASPITANJE

Nemački listovi javljaju da je u godini 1938 izdato dva miliona tristo-tine hiljada nemačkih maraka za ciljeve nemačkog sporta i telesnog vaspitanja. U tu sumu nisu uključeni izdaci za olimpijske pripreme.

Na reci Havoli, u blizini Berlina, završen je veliki turistički dom, koga je podigla organizacija »Hitlerjugend«, za strane goste, članove različitih sportskih i telovežbačkih udruženja, koji budu dolazili u Nemačku, u posete Hitlerovoj omladini.

IZMEDU NEMAČKE, ITALIJE I
MADŽARSKE

Takmičenje u lakoj atletici koje je trebalo da se održi između Nemačke, Italije i Madžarske neće se održati, već će, umesto njega, doći do lakoatletskog takmičenja između Nemačke i Italije, 15 jula u Milanu; i između Nemačke i Madžarske, 23 septembra u Budimpešti. Također neće doći do ženskog takmičenja u lakoj atletici između Nemačke i Italije, već će se sastati italijanske i francuske lakoatletičarke, 9 jula u Lille.

UČESTVOVANJE NA OLIMPIJADI

Pošto su nedavno i Madžarska i Argentina prijavile svoje učestvovanje na Olimpijadi u Helsinku, izlazi da su, do sada, 24 države odlučile da učestvuju na toj Olimpijadi, a očekuje se još nekoliko prijava.

GIMNASTIKA U FINSKOJ

Finski gimnastičari spremaju ove godine takmičenje sa Italijanima, pa će tom prilikom, u prolazu kroz Švicarsku, održati i takmičenje sa predstavnicima švicarske gimnastike.

Prof. Škerlj o ženskoj telovežbi

Masarikov univerzitet u Brnu priređuje u razdoblju između 7 i 17 februara, naročit kurs za profesore telesnog vaspitanja. Sem najodličnijih čeških stručnjaka u telesnom vaspitanju, na tom će kursu uzeti učešća i docent ljubljanskog univerziteta, Dr. Božo Škerlj, koji će predavati o rezultatima svojih ispitivanja na polju ženske telovežbe. Profesor Škerlj je, na osnovu svojih ispitivanja, koja je izvodio u Varšavu i u Ljubljani, utvrdio da takmičenje žena ima jak uticaj na konstrukciju ženskog tela i na to, da ženske crte dobiju više muški karakter. Naročito neprijatan uticaj ima žensko takmičenje na razvijanje prsiju, grudnika i kičme, kao i na karlicu. Na osnovu svojih ispitivanja prof. Škerlj preporučuje da se odustane od preteranog takmičenja žena, naročito u dobi do 21 godine.

Nisi stupio u obično udruženje, već u udruženje sokolsko, u udruženje bratsko: U njemu te pozdravlja bratsko »ti«. Ali malo bi to bilo, kada bi te tamo pozdravljala samo zamenica »ti«. Tamo te pozdravlja iskrenost, pozdravlja te čovečnost i pozdravlja te, — ma ko ti bio, — ravnopravnost, koja je dostojna čoveka... I u Sokolstvu treba svaki da polaže pravo na uljudnost. Ne treba zapovedati samo zato da bi se zapovedalo; već zato da se učini ono što se mora učiniti, i što se bratski traži. Svako ima pravo da se oseća slobodnim u tom bratskom krugu, u granicama koje su određene pojmom društva, dobrog odgoja i pristojnog odnosa među ljudima. Međutim, to bratstvo ne daje samo prava, već i vrlo određene dužnosti. Ako želiš bratsku misao, treba tu misao i da pokažeš. Prilike među ljudima su takve, da nije moguće da bi svako određivao i svako vodio. Zato budi brat i onome koji je, prema ustanovama društvenim, pozvan da određuje i da vodi. Tražiš lepo ophođenje prema sebi, zato se ti ophodi lepo prema drugima. Tražiš bratstvo, budi brat! Nemoj tražiti ni čast ni ponos u obratnom držanju.

Dr. Miroslav Tyrš

IZ SOKOLSKE ŠTAMPE

Sokolstvo nema šta da menja u svojoj ideologiji

»Bratstvo«, glasnik sokolske župe Osijek, donosi u broju od 15 januara, na uvodnom mestu, članak »Imamo li šta da izmenimo?«, u kome postavlja pitanje, da li su, u opštem svetskom previranju, koje za površnog gledaoca, kao da nagrizava dosadašnja moralna načela, — nastupile neke osnovne promene u utvrđenim nazorima našeg naroda, koje bi mogle imati uticaja i na sokolsku ideologiju?

I, kao što sokolskom listu dolikuje, »Bratstvo« odgovara redom: Ne!

»Načelo državne celine i dinastije, sačinjeno i u našem sokolskom načelu: jedna država, jedan kralj, jedno Sokolstvo, izvan je diskusije, ma da su na naše gledište: jedno Sokolstvo, upereni mnogi napadi izvesnih plemenski i verski opredeljenih političara«.

Separatistima se u Sokolstvu ne svida jugoslovenstvo, a verskim partizanima se ne svida Tiršev sistem bratske ljubavi i slobodnog napretka.

»Međutim, — nastavlja list — naše načelo narodnog jedinstva rodilo se u krvi i razumu našega naroda i njegove istorije; danas kada veliki narodi, vođeni zabludama svoje samoživosti, brišu opstanak i poziv malih naroda, rodilo se i iz nužde i volje za opstankom«.

Na pitanje, da li je naše slovensko srodstvo i osećanje, usled tih previranja, došlo u pitanje, »Bratstvo« odgovara:

Okružni sastanak u Belom
Manastiru

U nedelju, 5 febr., održan je u Belom Manastiru okružni sastanak društvenih i četnih načelnika i načelnica belomanastirskog sokolskog okružja. Na sastanku su bile zastupljene ove sokolske jedinice: V. Banastir, Branjin Vrh—Sečerna, Darda, Knežev, Kneževi Vinogradi, Branjina, Jagodnjak i Batina. Nisu bile zastupljene, niti se prethodno ispričale, jedinice: Luč i Podolje. Od strane načelnništva župe prisustvovao je župski načelnik, brat ing. Kvapil, a sednicu je vodio načelnik okružja brat Slijepčević. Sastanak se sastojao iz dva dela: sednice i praktičnog vežbanja. Na sednici je sastavljen kalendar priredbi u okružju i to: 14 maja okružno takmičenje dece i javna vežba u B. Manastiru, 18 maja javna vežba u Kneževim Vinogradima, 4 juna javna vežba u Branjinom Vrh, 11 juna u Kneževu i 6 avgusta u Jagodnjaku. Mesec mart je određen za obilazak jedinica u okružju, od strane članova načelnništva okružja. Dana 18 juna održaće se u B. Manastiru društveni prednjački ispiti, za koje se je prijavilo 5 kandidata i to: 3 iz Kneževa, 1 iz Branjinov Vrh-Sečerane i 1 iz Belog Manastira. Sledeći okružni sastanak održaće se 23 aprila u B. Manastiru, na kome će se sastaviti raspored sudaca za okružno takmičenje dece i izvršiti pregled i ispravak svih ovogodišnjih prostih i takmičarskih vežbi.

B. S.

Godišnje skupštine naših jedinica

Sokolsko društvo Beograd Matice, najstarije sokolsko društvo u predratnoj Srbiji, održalo je prošle nedelje vrlo uspešno godišnju skupštinu, na kojoj je uzeo učešća i poslanik Českoslovačke republike u Beogradu, Dr. Jaroslav Lipa, u društvu savetnika Dr. F. Bahtika. Skupštini su prisustvovali i delegati Českoslovačkog Saveza u Beogradu, Dr. J. Vitez i F. Zajic.

Starešina društva, general Andra Petrović, koji je srdačno pozdravljen i koji je ponovno izabran za starešinu, podvukao je u svom govoru da je ovo najstarije sokolsko društvo u Srbiji imalo do sada za starešine ova ugledna imena: Dr. Vladana Đorđevića, Dr. Milana Jovanovića - Batuta, Vladimira Malinu, Stevu Todorovića, Dr. Miloša Borisavljevića, Momira Korunovića, Dr. Bogdana Gavrilovića, Duru Paunkovića, Mihajla Lukića, admirala Pricu i Dr. Milana Glavinčića. Društvo se ponosi što je kod poslednjih manifestacija u njegovom domu, na dan Narodnog ujedinjenja, učestvovao tako veliki broj akademске omladine i želi da akademska omladina pristupi sokolskom radu. — Iz izveštaja se vidi, da društvo danas ima oko 1.000 članova, a prihvaćen je zaključak da se ove godine, u auli doma, podigne reljef na uspomenu Bлагopočivšeg Kralja Aleksandra Ujedinitelja.

Sokolsko društvo Novi Sad je održalo godišnju skupštinu, kojoj je prisustvovalo preko 300 članova, a koja se pretvorila u retku manifestaciju nacionalne svesti i jugoslovenske sokolske misli. Za starešinu društva izabran je brat Jovan Totović, industrijalac.

Sokolsko društvo Tuzla je moglo da utvrdi naročit uspeh u prošloj godini, tako da je broj vežbačkog članstva, od 150 povišen na 500, a naročito je velik priliv naraštaja. Pozorišna sekcija dala je također nekoliko vrlo uspešnih predstava, a marljivo je radio i muzički osek. Društvo je imalo 84.000 dinara prihoda, od čega 20.000 same članarine. Za starešinu društva izabran je brat Nikifor Tođić, a u upravu su ušli većinom stari odbornici, koji su se i dosada pokazali naročito valjani.

Sokolsko društvo Višegrad je izabralo upravu, u koju su ušla većinom nova, mlada braća, koja daju nade da će rad u idućoj godini biti naročito agiln, što mladi članovi naročito traže. Za starešinu je izabran Stan-ko Kovačić, a konstatovano je sa zadovoljstvom, da je finansijski položaj društva iz godine u godinu jači, te da raste i broj članova. Obzirom na to da je Višegrad najjače društvo u župi Užice, bilo je primedeno sa žaljenjem da župa nije poslala delegata na ovu skupštinu.

Sokolsko društvo Selce je izabralo za starešinu brata Ivu Cvetiča-Antića, koji je u rodoljubivom govoru istakao agilnost društva, ali je isto tako prekorio izvesne članove zbog neurednog plaćanja članarine i pozvao ih, da svi treba marljivo da učestvuju u radu u sokolani.

Sokolsko društvo Debeljača izabralo je za starešinu brata Miloja Obradovića, upravitelja narodne škole i osnovalo je fond za zidanje sokolskog doma.

Sokolsko društvo Novi Kneževac je održalo skupštinu u svečanoj sali sokolskog doma, podignutoj u spomen Viteškog Kralja Ujedinitelja. Istaknuta je želja da se ovo društvo, koje se nalazi na krajnjem severu naših državnih granica, što više umnoži te da prikupi što veći broj članstva iz seljačkih redova. Za starešinu je izabran upravitelj škole, brat Zvonimir Mahulja.

Sokolsko društvo Horgoš je, sa zadovoljstvom utvrdilo da je od bratskog Saveza SKJ primilo odobrenje kredita od 5.000 dinara za nabavku sprava, pa će zato u idućoj godini u-

dvostručiti svoju aktivnost. Svi društveni oseci radili su u prošloj godini vrlo živo, a jedini jedan član, od 162 članova što ih broji društvo, nije u prošloj godini platio članarinu. Broj sokolske dece iznosi 120. Za starešinu je izabran brat Drag. Volić, upravitelj škole.

Sokolsko društvo Murter izabralo je za starešinu brata Ivana Juragu, trgovca, i staru upravu, koja se i u dosadašnjem radu pokazala vrlo vrednom.

Sokolsko društvo Malinska, i pored mnogih protivnika koje je imalo u mestu, pokazalo se istrajnim u radu i moglo je da zabeleži lep uspeh u prošloj godini. U novu upravu su izabrani većinom novi i mladi ljudi, sa zadatkom da društvo u idućoj godini pokaže još više rada i borbenosti.

Sokolsko društvo Valjevo je moglo da konstatuje lep napredak u prošloj godini, pa je zadržalo za starešinu brata Lojze Kumera, potpukovnika i izradilo program rada za iduću godinu.

Sokolsko društvo Kneževu održalo je godišnju glavnu skupštinu, i izabralo novu upravu na čelu sa bratom Savičićem. Za načelničke potrebe predviđeno je 7.000 din., i rešeno je da se u znak Petrove petoljetke osnuje sokolska knjižnica, pa je u tu svrhu odobren izdatak od 5.000 din. Svake godine ima se nabavljati novih knjiga u iznosu od 2.000 din. Društvo raspolaže sa gotovinom od 28 hiljada dinara.

Sokolska četa Nedelišće, župa Varaždin, konstatovala je sa zadovoljstvom, na godišnjoj skupštini, da je na župskim takmičenjima osvojila drugo mesto i da je rad čete u prošloj godini bio prilično živ. Za starešinu je izabran brat Stjepan Mesarić.

Sokolska četa Vrtišinec, župa Varaždin, je izabrala za starešinu brata Iva Novaka i konstatovala obilan rad u prošloj godini. Na skupštini je učestvovao i velik broj seljakinja, a treba naročito istaći predavanje, što ga je u društvu održala seljakinja sestra Marija Žganec. Četa je održala jednu javnu vežbu i čitav niz predavanja, izleta, koncerata i pozorišnih predstava. Zasadila je 4 voćnjaka itd. Dom čete je na ponos čitavom selu, ma koliko da protivnici kušaju da ometaju rad društva, a nedavno se desio i pokušaj paleža na imovini četnog starešine.

Sokolska četa Sivica, župa Varaždin, je sa zadovoljstvom utvrdila, na godišnjoj skupštini, da je njen rad u prošloj godini bio vrlo uspešan. Održan je jedan javni nastup, uzelo se učešća na svim vežbama susednih jedinica, održan je prosvetni tečaj, sedam različitih akademija, 31 predavanje itd. U izvršenju SPP osnovana je sokolska stočna zadruha i izgrađeno letnje vežbalište. Pojedinci su uređili svoja imanja, a ove godine će članstvo izgraditi put do banovinske ceste. Za starešinu je izabran brat Antun Skorac.

Sokolsko društvo Sid je, na nedavno godišnjoj skupštini, izabralo za starešinu Dušana Babića i izradilo obilan plan rada za iduću godinu.

Sokolsko društvo Arilje utvrdilo je na godišnjoj skupštini da je rad u prošloj godini bio zadovoljavajući i, pošto je izradilo program za iduću godinu, izabralo je ponovno za starešinu brata Milenka Glišića.

SOKOLSKI KONCERT NA RADIU

Tamburaški zbor sokolskog društva Novi Sad priređuje u subotu, 11 o. m., u 9 sati na veče, koncert jugoslovenskih pesama, koji će u celosti prenositi beogradska radio stanica.

Vrlo tačno i ispravno!

Iz slovenskog sveta

STALEŠKE ORGANIZACIJE U BUGARSKOJ

Prilikom proračunske debate u Bugarskom Saboru, dao je ministar trgovine, Kožuharov, zanimljivu izjavu o staleškim organizacijama koje postoje u zemlji i u opšte o zajedničarskom pokretu. Kroz posljednje četiri godine uspelo je u staleškim organizacijama organizovati 630.000 pripadnika različitih staleža, dok ih je izvan organizacija ostalo još oko 760.000. Najveći procenat je organizovan u trgovačkoj organizaciji (78.000), pa zatim u zanatskoj (76.000), dok Savez bugarskih industrijalaca ima 1036 redovnih i 7021 vanrednog člana. Najveće nepovjerenje prema staleškim organizacijama pokazuju seljaci i radnici. Ma da u čitavoj zemlji ima preko 700.000 samostalnih gospodarstva, organizovano je u Savezu zemljoradničkih zajednica (koji doduše ima svoje odbore u 4200 bugarskih sela) samo 309.000 zemljoradnika. Isto tako i Savez radnika broji 160.000 članova, dok ih 140.000 ostaje izvan Saveza.

RAZNO IZ SLOVAČKE

Praške novine su javile da će slovačka vlada dozvoliti Česima koji žive u Slovačkoj, da se slobodno politički organizuju, a naročito da će dozvoliti organizovanje Stranke Narodnog Jedinstva, kojoj pripada i češka vlada. Sada međutim bratislavski »Slovenska pravda« demantuje tu vest i proglašuje je »izmišljotinom praške gospode«.

»Deutsche Nachrichten Bureau« javlja, da je u Rihnovcima u Slovačkoj održana manifestacija slovačkih narodnih masa. Šef propagande Mach održao je govor. Podvukao je da se Slovačka mora rešiti parazita, koji ometaju privrednu obnovu zemlje. Osim toga oštro je govorio protiv toga da Češko-Slovačka ostane u Društvu naroda. Šef štaba Hlinkine garde, Murgac, postavio je zahtev da sve stanovništvo Slovačke saraduje čvrsto, da bi se što pre isključili iz javnog života Židovi i Česi. Slovaci će porušiti sve zapreke i stvoriti svoju vlastitu nezavisnu slovačku državu. Slovaci moraju slediti primer Nemačke. Slovački narod ne taji divljenje, što ga oseća prema velikom Führeru nemačkog naroda.

Vrhovni zapovednik Hlinkove garde, ministar Sidor, izdao je narednje, kojim se ustavlja dalje primanje članova u gardu i traži se kontrola dosadašnjeg članstva. Komandant studentske Hlinkove garde, Dr. Josip Kirchbaum, otputovao je u Berlin, gde će pregovarati o što bližim odnosima nemačkog i slovačkog studentstva.

Kao što je poznato, izvestan broj Slovaka živi i u Moravskoj. Ma da su ti Slovaci uvek bili vrlo zadovoljni sada se sa strane izvesnih krajnjih elemenata vodi i kod njih agitacija za otcpljenje od Moravske, odnosno od Češke, i za priključenje Slovačkoj. Jedan od tih agitatora, Jan Ryba, poslao je 29 decembra nemačkom državnom kancelaru, g. Hitleru, pozdravni telegram, u kome je iznosio takove stvari, da se je centralna vlada osetila prinukanom da taj telegram zadrži. »Slovačke«, organ slovačke vlade, ustaje odlučno protiv tog postupka praške vlade, dok praški listovi, a pogotovo »Narodni Listy« osuđuju takvo

držanje izvesnih Slovaka, i podvlače da se granice između Moravske i Slovačke ne mogu menjati.

UKRAJINCI U JUGOSLAVIJI

U Beogradu je počeo da izlazi list »Zdviž«, kao organ ukrajinskog pokreta u Jugoslaviji, koji je ideološki povezan sa pokretom za stvaranje Velike Ukrajine. List tvrdi da ukrajinski narod nije zadovoljan svojim dosadašnjim stanjem i da se naročito bori protiv Sovjetske Rusije.

Studenti Ukrajinci, koji uče na zagrebačkom univerzitetu, osnovali su zasebno udruženje koje se zove »Probojeme«.

Tečajevi za sokole vojnike

Savezna Škola za obuku vojnika-sokola, za vođe sokolskih četa, završila je rad XXXI i XXXII tečaja, koje je posećivalo 106 sokola-vojnika. Pri završetku tečaja, tečajci su, pod vođstvom svojih starešina i nastavnika, izvršili ekskurziju. Posetili su Oplenac i poklonili se uspomeni naših Velikih Kraljeva, naše slavne narodne dinastije Karadorđevića, obišli Topolu, Orašac i druga važna istoriska mesta, odakle se razvio prvi srpski ustanak.

Dana 3 februara tečajevi su završeni nastupom tečajaca, u prisustvu izaslanika Min. Vojske i Mornarice, Ministarstva Fiz. vas. naroda i članova savezne Uprave, sa zamenikom starešine, br. Smiljanićem. Završetak tečaja je počastvovao svojom posetom i komandant Beograda g. Petar Kosić, armijski deneral.

Iza nastupa koji je prikazao postignuti uspeh tečajeva, tečajci su pozdravili g. pukovnik Milija Ristanović, od strane inspekcije zemaljske odbrane i br. Mil. Smiljanić od strane Saveza Sokola. Tečajcima je naglašena važnost škole koju su završili i zadatka za koji su se spremali, a koji im je poveren od sokolskih jedinica, od strane vojske i Sokolstva.

Iza toga su najboljim tečajcima razdeljene knjige, kao nagrada i uspomena, a svima po koja poučna i praktična knjižica i diploma o završenom tečaju.

Dana 6 februara, u prisustvu izaslanika Inspekt. zemaljske odbrane, Min. Fiz. vas. Naroda i članova Savezne Uprave, otvoreni su novi, 33 i 34 tečajevi vojnika sokola.

Tečajci su pozdravili od strane Saveznog načelnikstva i Uprave Saveza braća M. Vojinović i zam. star. Mil. Smiljanić, a od strane Min. Vojske pukov. g. Milija Ristanović.

RASPORED RADIO PREDAVANJA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Četvrtak 16-II-1939, Brat Dr. Dragić Milorad — Beograd: Sokolske žrtve.

Četvrtak 2-III-1939, Brat Relja Aranitović — Beograd: Sokole, šteti za Petrov slet.

Nedelja 12-III-1939, Brat Relja Aranitović — Beograd: Sokole, ne podaj se alkoholu.

Četvrtak 16-III-1939, Brat Engelbert Gangl — Ljubljana: Naša ispovest.

Zanimljivosti iz doma i sveta

U svim političkim, a naročito pomorskim krugovima, u Evropi, izaziva priličnu pozornost činjenica što se u najskorije vreme, i to gotovo istovremeno, spremaju veliki pomorski manevri triju velikih sila, Engleske, Severoameričke Unije, i Francuske, na Atlantskom Okeanu. Kao što je poznato, mornarički manevri Severoameričke Unije bili su određeni za Tih Okean, ali su docnije određeni za Atlantik. U tim manevrima će učestvovati oko 102 lađe raznih tipova, sa 50.000 mornara, 600 aviona i 3.000 pilota. Kroz čitav mesec februar će američko brodovlje izvoditi na Atlantiku kombinovane manevre, a zatim će posetiti južnoameričke luke.

Engleska t. zv. »Home Fleet« je također, polovinom januara, napustila domaće vode, pa je izvela manje manevre u blizini Gibraltara, nakon čega je posetila neke sredozemne luke. Međutim će se to brodovlje, zajedno sa meditaranskom engleskom flotom naći, početkom marta, na Atlantskom okeanu, gde će izvoditi velike kombinovane manevre. I francuska mornarica se već nalazi na putu za obale francuske Afrike, gde će se koncem februara održati veliki pomorski manevri, na kojima će učestvovati oko 80 lađa i oko 25.000 mornara.

Tršćanski »Piccolo« donosi članak o gradnji velike auto-strade između Jadranskog i Crnog Mora, koja bi išla iz Trsta, preko Ljubljane, Zagreba, Beograda i Bukurešta, na rumunsku luku, Konstancu. Članak piše da to grandiozno delo ima veliko značenje za države kojima će prolaziti, i da ono »na najmoderniji način projekira italijansku ekonomsku ekspanziju u pravcu podunavsko-balnkanškog bazena«.

Revija za trgovačke i ekonomske odnose između Italije i Jugoslavije, koja se zove »Ital-Jug«, a koja već 15 godina izlazi u Milanu, posvetila je u broju od 1 decembra 1938 (koji je sav posvećen Jugoslaviji) jedan članak i Sokolstvu, pod naslovom »II Soko Jugoslavo«, a potpisan je od Borisa Križanovića u Beogradu. Članak je objavljen odmah posle uvođenog članka i daje u glavnom tačne podatke o Sokolstvu u Jugoslaviji.

U Beogradu je počeo da izlazi nedavno list, koji se zove »Ravnopravnost«, — časopis za narodnu odbranu, a koji hoće da vodi računa o našim narodnim manjinama u drugim državama i da prati rad manjinskih grupa u našoj državi. U prvom broju list veli, da je »štampa susednih država stvorila u svetu problem manjina u Jugoslaviji, te da postavlja sve veće zahteve, dok mi naprotiv čutimo. Susedne države imaju mnogo listova za zaštitu svojih manjina, dok mi stojimo skrštenih ruku. »Ravnopravnost« hoće da tom pomanjkanju doskoči i zato je počela izlaziti. Mi ovaj list najtoplije preporučamo svojoj našoj rodoljubivoj javnosti.

Naredne nedelje počinje izlaziti u Zagrebu novi politički nedeljni list, koji će se zvati »Hrvatski narod«. Glavni urednik g. dr. Mile Budak. List zastupa hrvatski nacionalistički program, otprilike, kao i »Nezavisnost«.

U Nemačkoj izlaze i neke nove jugoslovenskih manjina koje žive u Rajhu. Gradišćanski Hrvati, kojih je oko 70.000 imaju nedeljni list »Hor-

vatske novine« i jedan polumesečni list »Skolske i crkvene novine«. Koruški Slovenci (ima ih oko 100.000) imaju jedan nedeljni list »Koroški Slovenec« i jedan mesečni omladinski časopis »Mladi korotane«.

Prema podacima Narodne Biblioteke u Beogradu, izlazi danas u Jugoslaviji 56 nemačkih listova. Među njima se nalaze 4 dnevna lista, 26 nedeljnih listova, 4 polumesečnika i 13 mesečnika.

Diplomatski dopisnik lista »Daily Telegraph« javlja iz Berlina, da će od sada biti izmenjen ton nemačke kampanje za vraćanje nemačkih kolonija. Prema novim instrukcijama Kolonijalnog saveza u Rajhu, neće se više pisati samo o vraćanju bivših kolonija, niti će se kampanja ograničavati samo na te kolonije, već će se izbaciti nova parola, o »kolonijalnoj ravnopravnosti Nemačke sa ostalim kolonijalnim silama«. To će od sada biti političko geslo, ne samo velike Nemačke, nego i Italije.

Slovačka vlada je zatražila neka se uvede nova oznaka za čehoslovačku valutu. Namesto dosadanje kratice Kč, neka bi se u buduće pisalo Kčs. Vlada je zaključila, da se ukloni svim sporovima, da se čehoslovačka kruna označuje samo sa K. (kruna).

Sadržina sokolskih listova

»OKO SOKOLOVO«:

U broju od 1 februara donosi ovaj glasnik Sokolske župe Beograd čitav niz članaka. Na uvodnom mestu se nalazi članak »Vera i Sokolstvo« od M. Magazinovića, zatim slede članci »Reč dve na početku nove radne godine« od Svet. Vučkovića, »Tri sugestije« od Dušana D. Jovanovića, »Poljoprivredni radovi u februaru« od K. Popovića itd. Jedan članak je posvećen jubileju brata Mirolava Vojinovića, drugi proslavi 10. godišnjice Sokolskog društva Beograd III, treći međuzupskim utakmicama u Osijeku, četvrti smrti brata Srete Obradovića itd. List donosi i jednu pesmu Miloša A. Vasića i veliki broj vesti iz sokolskog života, i na koncu dečiju stranu i zabavni deo.

»SOKOLSKI ŽIVOT«

U broju od 1 januara ovog organa Sokolstva u Subotici, objavljeno je, na prvom mestu, vrlo značajno pismo brata prvog zamenika starešine E. Gangla, kojim pozdravlja pisanje »Sokolskog života« i u opšte rad Sokolstva u Subotici, i naročito ističe misao da je »Sokolstvo srce Slovenstva«. — U daljnoj sadržini toga broja nalazi se izveštaj o radu sokolskog društva Subotica Matica, u godini 1938.

U broju od 1 februara, ovaj list Sokolstva Subotica donosi podrobni izveštaj sa 20-godišnje glavne skupštine Sokolskog društva Matice, u Subotici.

»NAŠA RADOST«

U broju za januar ovog odličnog lista za sokolsku decu, koji izlazi u Ljubljani, nalazi se mnogo zanimljivih članaka pripovedaka i pesama, od kojih treba naročito spomenuti: Sveti Sava, Naša Kraljica, Pokraj mame, Bojan, Ugljenari, Povest o Janezu, Copežu in kraljici palčkov, Čudodelne sani, Markovo prvo ribarenje, Domovini, Život na selu u januaru, Božić na selu itd. — List ima ta-

koder i prilog, pod naslovom »Našim mališanima«, u kojemu se nalaze zanimljive priče i mnogo zabavnih ilustracija i stripova.

»BRATSTVO«

U broju od 15 januara ovog glasnika Sokolske župe Osijek, objavljen je vrlo zanimljivi sadržaj, iz koga smo uvodni članak, pod naslovom »Imamo li što da izmenimo?« već citirali u našem »Sokolskom Glasniku«. Pored toga se u ovom broju nalaze članci brata J. Bognera o prvim međuzupskim utakmicama u Osijeku, brata Ilije Mamuzića o gostovanju zagrebačkog pozorišta u Beogradu, br. M. Kvapila o uspesima međuzupskih takmičenja, br. Dušana Krulja o Karelu Čapeku itd. List donosi dalje tabelarne rezultate međuzupskog takmičenja u Osijeku i velik broj manjih vesti iz svoje župe i ostalog Sokolstva, te različita obaveštenja. Dodat je i naraštajski prilog, a naročito su zanimljive slike sa međuzupskih takmičenja u Osijeku.

»VESNIK SOKOLSKE ŽUPE CELJE«

U broju za mesec januar donosi uvodni članak pod naslovom »U novu godinu«, pun sokolskog optimizma; zatim govor starešine brata Jože Smertnika na župskoj skupštini u mesecu decembru. Dalje donosi članke br. Črtomira Kolenca »Potem smo pa res bratje« i »Ko sem čital številk«, članak Dr. Franja Delaka »Nekaj misli o zdravniškom pregledu«, članak o zidanju sokolskih domova, pa obilat tehnički deo, različite objave i vesti, i čitav niz slika.

Vesti iz našeg Sokolstva

Sokolska četa Budinščina, priredila je 22. jan. u novosagrađenoj vežbaonici vrlo uspešnu dečju Akademiju. Tačke programa izvela su u glavnom sokolska deca, i to vežbe, sokolske plesove i deklamacije. Prosvetar br. Žabčić, održao je poučno predavanje: »Sokolstvo u selu«. Nakon toga su članovi diletantske sekcije prikazali jedan šaljivi komad. Moralni uspeh priredbe bio je vrlo velik.

Sokolsko društvo Veliko Gradište pristupiće uskoro zidanju Sokolskog doma, za koji su već izradeni nacrti i osigurana finansijska sredstva.

POGREZIVA VRATILA
SU NAJSAVRŠENIJI NAČIN VRATILA
Svi stari sistemi su nepraktični i bivaju uklonjeni
Usavršene sprave dobavlja specijalna
TVORNICI GIMNASTIČKIH SPRAVA
J. ORAŽEN
RIBNICA NA DOLENJSKEM

Traži se
KOLAR
za auto-karoserije koji radi i sa plehom. Tako isto tražimo
STOLARA
koji ima koncesiju svog obrta.
U oba slučaja nameštenje je stalno a prednost imaju oženjeni sokolski prednjaci.
Ponude slati na adresu:
Sokolsko društvo Dubrovnik
2-3

Štamparija

DRAG. GREGORIĆ

BEOGRAD

KNEGINJE OLGE BR. 21 • POŠTANSKI FAH 667 • TELEFONI: 26-516 i 23-300

Prima na izradu sve štamparske poslove po najsolidnijim cenama. / Isporka brza i tačna.

JUGOSLOVENSKI

ČELIK A.D. SARAJEVO

GENERALNA DIREKCIJA

Brzojavni naslov: ČELIK, Sarajevo
 Ček. račun kod Pošt. Šted. br. 2222.
 Tekući rač. kod Drž. Hipotek. banke
 Telefoni broj: 38-01, 38-02, 38-03 i 38-04.

Preduzeća:

Rudnici gvozdene rude u Ljubiji i Vareš-Majdanu.
 Rudnici uglja u Zenici i Brezi.
 Železare u Vareš-Majdanu i Zenici.

Proizvodi:

Mrki ugalj,
 Gvozdna ruda,
 Sirovo gvožđe i svi polufabrikati iz gvožđa i čelika,
 Betonsko, šipkasto, fasonovano i obručno gvožđe,
 Nosači,
 Valjana žica,
 Grubi, srednji i fini limovi,
 Železničke, tramvajske i rudničke šinje, vezice i ploče,
 Vučena žica i ekseri,
 Siemens-Martinov i specijalni čelik,
 Elektro-čelik i legirani čelik,
 Livena trgovačka, mašinska i kanalizaciona roba,
 Livene cevi i sav pribor za vodovode,
 Pumpe, vitlovi, vagoneti i sav ostali rudarski pribor.

Prodaja:

betonskog, šipkastog, fasonovanog i obručnog gvožđa te valjane žice preko
 KOMERCIJALNIH BIROA JUGOSLOVENSKIH FABRIKA GVOŽĐA u Zagrebu,
 Martićeva ul. 14-l. i u Beogradu, Kralja Petra 18-l.

Vučene žice i eksere za SRBIJU preko BIROA ZA PRODAJU ŽICE I EKSERI
 u Beogradu, Kr. Petra 18-l. — Trgovačkog liva preko Kartelnog biroa u Beogradu.

Sve ostale robe preko

GENERALNE DIREKCIJE JUGOSLOVENSKOG ČELIKA A. D.
 u Sarajevu, Palata Državne Hipotekarne Banke.